

ogsaa paa Landet kan opvise en ret betydelig Tilvækst*) (henholdsvis 19 og 24 pCt. mod \div 3 pCt. for Landbrug m. v.)“.

Bureauet gør samtidig opmærksom paa, hvorledes dette staar i afgjort Strid med, at Aaret 1908, paa hvilket Ansættelserne for Skatteaaret 1909—10 faktisk ere byggede, netop var et særlig godt Aar for Landbruget, medens det for *Byerhvervenes* Vedkommende var ikke ubetydelig under et normalt Aar, navnlig da i Hovedstaden. Desto mere afgørende tyder de uforholdsmæssig lave Tal for Landbrugs Vedkommende paa en slap og slet Ligningspraksis for Landdistrikternes Vedkommende. Hvad særlig Gaardmændene angaa, da var for disses Vedkommende Indtægts-Grupperingen stærkt sammentrængt omkring Gennemsnittet — og Gennemsnitsindtægten var saa lav som 1546 Kr. Gaardmandsstanden udgør 15,36 pCt. af Landets Skatteydere og ejer en Fjerdedel af Landets skattepligtige Formue — men dens Indtægt udgør ifølge Skatteligningen for Aaret 1908 kun 13,60 pCt. af Totalindtægten for det samlede Antal af ansatte Personer! Hvor øjensynlig dette Tal for Gaardmandsstandens Gennemsnits-Indtægt er for lavt, fremgaar noksom deraf, at Landbrugets Funktionærer samtidig ere blevne ansatte til en Gennemsnits-Indtægt af 1,169 Kr., og da dog vel fornuftigvis Værdien af en Gaardmands personlige Arbejde ved sit Brug ikke kan ansættes til en lavere Værdi, skulde herefter den i Landets Bønderjord stikkende Formue ikke blive forrentet med mere end — 2,4 pCt.! Urimeligheden heraf er selvindlysende.

Men endelig maa til Belysning af Skatteforholdet paa Landet endnu nævnes, at medens i Hovedstaden Antallet af Selvangivelser pr. 100 ansatte Personer i Aarene 1903 til 1908 var omtrent utorandret (ca. 91 pCt), faldt Tallet for Landdistrikternes Vedkommende i disse 5 Aar fra 82,4 til 39,7 eller med næsten 52

pCt. Og hvad særlig Hovedpersoner indenfor Landbruget angaar, da gik Antallet af Indtægts-Selvangivelser pr. 100 ansatte Personer fra 1903 til 1908 ned fra 82,5 til det uforholdsmæssig lave Tal 33 — eller et Fald af 60 pCt. Med Rette peger Bureauet paa, at dette kun kan betyde, at den anvendte Ligningspraksis Aar efter Aar „slappes.“

Det ved Loven af 1903 skabte Ligningsapparat er altsaa herigennem prøvet og fundet for let: de lokale Ligningsmyndigheder kunne øjensynlig ikke magte den dem stillede Opgave — og den Hjælp hertil, de skulde have haft i Skatteraadene, har vist sig fuldstændig at glippe. Det synes derfor paa høje Tid at ophæve denne sidste bekostelige og overflødige Institution (hvorved vil indspares 268,500 Kr.) og erstatte den med det Organ, der endnu savnes (og som Indførelsen af en ny Appellinstans ej heller kan erstatte), nemlig en den oprindelige Ligning direkte kontrolerende Centralmyndighed, der med Fagkundskab og Upartiskhed kan gennemføre en for det hele Land ensartet og effektiv Ligning. Man har i København Erfaring for, hvor langt man kan naa i saa Henseende gennem dygtige Embedsmænd, hvis Livsgerning det er *at lagne* — da forskellige Landdistrikter for faa Aar siden inddroges i Hovedstaden, kom derved Skattedirektoratet ogsaa i Kast med Landbrugere, og ligeledes overfor disse lykkedes det at gennemføre Lovens Maal og Mening. Men selvfølgelig krævede dette kyndig og hensynsfuld Vejledning af de paagældende: det er og bliver nu en Gang en saare vanskelig Sag at beregne Indtægten af et Landbrug, bl. a. fordi en stor Del deraf som Regel slet ikke staar i Landmændenes Bevidsthed som „Indtægt“ eller i hvert Fald lettelig af dem vurderes for lavt (Værdi af Bolig og Kørsler, Forbrug af Gaardens Avl i egen Husholdning o. lign.). Men et af to: enten maa man som Følge deraf undlade at bruge Indkomstskat overfor Landbruget og søge dette Erhverv beskattet gennem andre Paalæg — eller ogsaa maa man med Iver

*) Udhævelserne ere foretagne af Mindretallet.